

KWARTALNIK
WYDANIE I/2024
CZĘŚĆ 2

PORADNIK PRAWNY

Powiat Lubelski

WWW.POMOCPRAWNA.OIC.LUBLIN.PL

WWW.OIC.LUBLIN.PL

WWW.POWIAT.LUBLIN.PL

Spis treści

03

Zarząd nieruchomością wspólną w małej wspólnocie mieszkaniowej

Dorota Ulikowska

07

Zakres odpowiedzialności karnej za jazdę pod wpływem alkoholu

Piotr Krzyżanowski

12

Wolontariat dla dzieci i młodzieży daje szansę na zdobycie cennego doświadczenia życiowego

Dorota Ulikowska

16

Dochodzenie przez sprawcę wypadku zasądzonej nawiązki

Maria Tyszkiewicz

Zarząd nieruchomością wspólną w małej wspólnocie mieszkaniowej

Dorota Ulikowska
Radca prawny

Dom z ogrodem – marzenie wielu. Ale nie każdemu dane jest posiadać własną przestrzeń mieszkaniową i możliwość relaksu na świeżym powietrzu w swoim ogrodzie. Z drugiej jednak strony, pomimo wielu zalet mieszkania w swoim domu, są osoby, które preferują posiadanie lokalu mieszkalnego, ewentualnie z balkonem, w domu wielorodzinnym i widzą wiele korzyści wynikających z takiego wyboru. To wygodne dla osób, które cenią sobie dostęp do atrakcji i brak codziennych, żmudnych dojazdów. Nie można zapominać, że mieszkanie w bloku posiada też wady, gdyż trzeba dzielić się wspólną przestrzenią z właścicielami innymi lokalami mieszkalnymi i wspólnie podejmować decyzje.

Wspólnota mieszkaniowa

Wspólnota mieszkaniowa – to ogół właścicieli, których lokale wchodzi w skład określonej nieruchomości (zwykle jednego budynku wraz z otaczającym terenem).

Pojęcie wspólnoty mieszkaniowej wprowadziła ustawa o własności lokali (dalej jako: UWL). Przepisy tej ustawy stanowią uszczegółowienie regulacji o współwłasności, które zawarte są w art. 195–221 Kodeksu cywilnego (dalej jako: KC). Na początku lat 90. XX w. wraz z rozwojem przedsiębiorstw deweloperskich oraz prywatyzacji lokali należących m.in. do gmin i przedsiębiorstw państwowych wzrastała liczba budynków należących do wielu właścicieli (czasami kilkudziesięciu), a w konsekwencji wyzwań związanych z zarządzaniem tego typu nieruchomościami. Dlatego też niezbędne stało się wprowadzenie nowych rozwiązań prawnych. Ten artykuł koncentruje się tylko na kwestiach zarządu małą nieruchomością, podzieloną na max. 3 lokale.

Rodzaje wspólnot mieszkaniowych

Istnieją dwa rodzaje wspólnot mieszkaniowych:

MAŁA
WSPÓLNOTA MIESZKANIOWA
maksimum trzy lokale

DUŻA
WSPÓLNOTA MIESZKANIOWA
minimum cztery lokale

Mała wspólnota mieszkaniowa (max. 3 lokale)

Działa na podstawie ustawy o własności lokali, natomiast zarząd wspólnotą mieszkaniową odbywa się na podstawie przepisów o współwłasności, które zawarte są w art. 195-221 KC, np. do rozporządzania rzeczą wspólną oraz do innych czynności, które przekraczają zakres zwykłego zarządu, potrzebna jest zgoda wszystkich współwłaścicieli.

Duża wspólnota mieszkaniowa (min. 4 lokale)

Działa na podstawie ustawy o własności lokali, np. do podjęcia przez zarząd czynności przekraczającej zakres zwykłego zarządu potrzebna jest uchwała właścicieli lokali, wyrażająca zgodę na dokonanie tej czynności oraz udzielająca zarządowi pełnomocnictwa do zawierania umów stanowiących czynności przekraczające zakres zwykłego zarządu w formie prawem przewidzianej. Uchwały zapadają większością głosów właścicieli lokali, liczoną według wielkości udziałów, chyba że w umowie lub w uchwale podjętej w tym trybie postanowiono, że w określonej sprawie na każdego właściciela przypada jeden głos, bez względu na wielkość lokalu i wielkość udziału.

Określenia „mała wspólnota” oraz „duża wspólnota” nie istnieją w przepisach. Ustawodawca nie posługuje się takim nazewnictwem. Są to jedynie potoczne nazwy, które przyjęły się wówczas, gdy na terenie nieruchomości liczba lokali wyodrębnionych i niewyodrębnionych, należących nadal do dotychczasowego właściciela, odpowiednio nie jest większa niż 3 lub wynosi co najmniej 4.

Zasady wyodrębniania lokali

Lokalem wyodrębnionym może być samodzielny lokal np. mieszkalny lub usługowy. Samodzielność stwierdza starosta. Do lokalu mogą być przynależne inne pomieszczenia np. pomieszczenia piwniczne. Wyodrębnienie notarialne jest nierozłącznie związane z ustanowieniem współwłasności, której nie można znieść bez zniesienia odrębności lokali.

Zależnie od liczby wyodrębnionych lokali powstaje Mała lub Duża wspólnota mieszkaniowa. Pomimo podobnych zasad wyodrębniania się tej struktury, każda z nich działa na nieco innych zasadach i podlega innym przepisom prawa.

Poszczególne lokale i nieruchomości wspólne (budynek, wspólnota) posiadają odrębne księgi wieczyste. W dziale II księgi wieczystej nieruchomości wspólnej figurują właściciele poszczególnych lokali wraz z posiadaniem udziałem w nieruchomości wspólnej.

Udział w nieruchomości wspólnej obliczany jest jako iloraz powierzchni użytkowej lokalu i sumy powierzchni użytkowych wszystkich lokali w danej nieruchomości. Do powierzchni użytkowej lokali dodaje się powierzchnię pomieszczeń przynależnych, np. piwnic.

Zarząd w Małej wspólnocie

O ile właściciele lokali nie uregulowali sposobu wykonywania zarządu w sposób umowy **ustawa odsyła ich do Kodeksu cywilnego**, z którego wynika, że zarząd tworzą wszyscy współwłaściciele i jest to zarząd osobowy. Innym rozwiązaniem dopuszczonym przez przepisy jest to, że współwłaściciele mogą powierzyć zarządzanie Małą wspólnotą mieszkaniową zarządcy profesjonalnemu, szczególnie w sytuacji, gdy sami nie chcą lub nie mogą zajmować się wszelkimi sprawami swojej wspólnoty.

Zarząd w Małej wspólnocie mieszkaniowej wykonywany jest bezpośrednio przez współwłaścicieli (tzn. właścicieli poszczególnych lokali), bez udziału i pośrednictwa jednostki organizacyjnej, jaką jest wspólnota mieszkaniowa, którą tworzą.

W praktyce – właściciele Małej wspólnoty w ogóle nie podejmują żadnych decyzji o sposobie zarządzania, a spoczywające na nich obowiązki związane z wykonywaniem zarządu częściami wspólnymi wykonują w sposób niezmienny, tak samo jak to robili przed zniesieniem współwłasności i ustanowieniem odrębności wydzielonych lokali, powodując powstanie Małej wspólnoty.

Właściciele nie muszą podejmować uchwał, ponieważ sami są władni podejmować zarówno decyzje, jak również realizować czynności wykonawcze. Nie ma zatem nawet potrzeby podejmowania uchwał, które z założenia stanowią wytyczne dla odrębnego organu wykonawczego, jakim mógłby być zarząd wspólnoty. Podejmowanie decyzji nie polega na głosowaniu właścicieli w roli członków wspólnoty (w tej roli właściciele nie występują), lecz na wypracowywaniu zgody pomiędzy współwłaścicielami, gdy konieczne jest przeprowadzenie czynności w ramach zwykłego zarządu (art. 201 KC), bądź wykraczających poza zwykły zarząd (art. 199 KC).

PRZEPISY

art. 199 KC – Przekroczenie zwykłego zarządu

Do rozporządzania rzeczą wspólną oraz do innych czynności, które przekraczają zakres zwykłego zarządu, potrzebna jest zgoda wszystkich współwłaścicieli. W braku takiej zgody współwłaściciele, których udziały wynoszą co najmniej połowę, mogą żądać rozstrzygnięcia przez sąd, który orzeknie mając na względzie cel zamierzonej czynności oraz interesy wszystkich współwłaścicieli.

art. 201 KC – Zwykły zarząd

Do czynności zwykłego zarządu rzeczą wspólną potrzebna jest zgoda większości współwłaścicieli. W braku takiej zgody każdy ze współwłaścicieli może żądać upoważnienia sądowego do dokonania czynności.

REASUMUJAC – taka wspólnota nie musi posiadać zarządu, ani też uchwał. W związku z tym nie posiada ona procedur ich podejmowania, a także zaskarżania. Tego typu wspólnota nie ma także obowiązku zwoływania corocznych zebrań. Na tej podstawie można więc stwierdzić, że w zasadzie jest to wspólnota mieszkaniowa tylko z nazwy.

Czynności zwykłego zarządu i przekraczające zwykły zarząd

Przy podejmowaniu różnych działań w Małej wspólnocie mieszkaniowej wszystko zależy od tego, z jakiego rodzaju czynnościami mamy do czynienia. W konkretnym przypadku uwzględniony musi być rodzaj rzeczy objętej współwłasnością, a także całokształt okoliczności towarzyszących dokonaniu danej czynności zarządczej. Kwalifikacja poszczególnych typów czynności jako wchodzących w skład zwykłego zarządu albo przekraczających zwykły zarząd nie ma charakteru absolutnego. Oznacza to, że ta sama czynność może mieścić się w granicach zwykłego zarządu w odniesieniu do jednej rzeczy, natomiast w innym przypadku przekraczać zwykły zarząd. Co więcej, nawet w stosunku do tej samej rzeczy takie same czynności zarządcze, podejmowane w różnym czasie, mogą mieć różny status zależnie od okoliczności.

Czynności zwykłego zarządu

Do czynności zwykłego zarządu rzeczą wspólną potrzebna jest zgoda większości współwłaścicieli (zob. art. 201 KC). W przepisach nie ma definicji pojęcia czynności zwykłego zarządu, jednak w doktrynie ugruntował się pogląd, zgodnie z którym czynności tego rodzaju obejmują bieżące gospodarowanie rzeczą, dbanie o jej niepogorszony stan, czy dokonywanie konserwacji rzeczy wspólnej lub jej części. Zazwyczaj są to drobne czynności i niezbędne działania.

Czynności przekraczające zwykły zarząd

Do rozporządzania rzeczą wspólną oraz do innych czynności, które przekraczają zakres zwykłego zarządu, potrzebna jest zgoda wszystkich współwłaścicieli, a jeśli takiej zgody nie ma, współwłaściciele, których udziały wynoszą co najmniej połowę, mogą żądać rozstrzygnięcia przez sąd, który orzeknie, mając na względzie cel zamierzonej czynności oraz interesy wszystkich współwłaścicieli.

Każdy ze współwłaścicieli jest zobowiązany do współdziałania w zarządzie rzeczą wspólną. W przypadku braku zgody na dokonanie czynności, o której mowa powyżej, każdy ze współwłaścicieli może żądać upoważnienia sądowego do dokonania czynności (art. 202 KC).

Współwłaściciele mogą określić dowolnie zasady zarządu rzeczą wspólną w umowie zawartej przez wszystkich współwłaścicieli. Umowa taka nie wymaga dla swej ważności szczególnej formy. Współwłaściciele mogą np. umówić się, że rzeczą zarządza jeden z nich albo osoba trzecia, albo że wszelkie decyzje podejmują wspólnie. Umowa współwłaścicieli powierzająca wykonywanie zarządu wyłącza uprawnienia pozostałych do wykonywania zarządu, określone we wspomnianych przepisach (art. 199-202 KC).

Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali. (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1048 ze zm.)
- Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (t.j. Dz.U. 2023 poz. 1610 ze zm.)

Zakres odpowiedzialności karnej za jazdę pod wpływem alkoholu

Piotr Krzyżanowski
Radca prawny

W polskim prawie karnym występuje mnóstwo różnorodnych form odpowiedzialności za jazdę pod wpływem alkoholu. Zakres tej odpowiedzialności zależy od wielu czynników. Głównym czynnikiem jest wartość stężenia alkoholu we krwi lub w wydychanym powietrzu. Wymierzając karę uwzględnia się przede wszystkim stopień społecznej szkodliwości czynu, okoliczności obciążające i okoliczności łagodzące, cele kary w zakresie społecznego oddziaływania, a także cele zapobiegawcze, które ma ona osiągnąć w stosunku do skazanego. Sąd bierze pod uwagę również motywację i sposób zachowania się sprawcy, rodzaj i stopień naruszenia ciężących na sprawcy obowiązków, rodzaj i rozmiar ujemnych następstw przestępstwa, właściwości i warunki osobiste sprawcy, sposób życia przed popełnieniem przestępstwa i zachowanie się po jego popełnieniu, a zwłaszcza staranie się o naprawienie szkody lub zadośćuczynienie w innej formie społecznemu poczuciu sprawiedliwości, a także zachowanie się pokrzywdzonego. W artykule wskazano najważniejsze zasady odpowiedzialności karnej za jazdę pod wpływem alkoholu.

Stan po użyciu alkoholu a stan nietrzeźwości

W polskim prawie karnym rozróżnia się „stan po użyciu alkoholu” i „stan nietrzeźwości”. Rozróżnienie to jest bardzo ważne dla kierowców, ponieważ warunkuje rodzaj i wysokość kary. Zgodnie z art.46 ust.2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, stan po użyciu alkoholu zachodzi, gdy zawartość alkoholu w organizmie wynosi lub prowadzi do stężenia we krwi od 0,2 ‰ do 0,5 ‰ alkoholu albo obecności w wydychanym powietrzu od 0,1 mg do 0,25 mg alkoholu w 1 dm³. Według art. 46 ust.3 tej ustawy stan nietrzeźwości zachodzi, gdy zawartość alkoholu w organizmie wynosi lub prowadzi do stężenia we krwi powyżej 0,5 ‰ alkoholu albo wynosi lub prowadzi do obecności w wydychanym powietrzu powyżej 0,25 mg alkoholu w 1 dm³. Podobna definicja stanu nietrzeźwości została zastosowana w art. 115 § 16 kodeksu karnego.

Jazda pod wpływem jako wykroczenie

Według art. 87 § 1 kodeksu wykroczeń, każdy kto, znajdując się w stanie po użyciu alkoholu lub podobnie działającego środka, prowadzi pojazd mechaniczny w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym, podlega karze aresztu albo grzywny nie niższej niż 2500 złotych. Karę aresztu wymierza się w dniach, najkrócej 5 dni, najdłużej 30 dni. W przypadku tego wykroczenia **obligatoryjnie** orzeka się **zakaz prowadzenia pojazdów na okres od 6 miesięcy do 3 lat**. Orzekając zakaz prowadzenia pojazdów określa się rodzaj pojazdu, którego ten zakaz dotyczy. Zakaz, obowiązuje od chwili uprawomocnienia się orzeczenia. Na poczet obowiązywania tego zakazu zalicza się okres zatrzymania prawa jazdy lub innego dokumentu uprawniającego do prowadzenia pojazdu.

Karze aresztu albo grzywny nie niższej niż 2500 złotych będzie podlegać osoba, która znajdując się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem podobnie działającego środka, prowadzić będzie na drodze publicznej, w strefie zamieszkania lub w strefie ruchu pojazd inny niż pojazd mechaniczny np. rower lub pojazd konny. Natomiast jeżeli osoba w stanie po użyciu alkoholu będzie prowadzić pojazd inny niż pojazd mechaniczny podlegać będzie karze aresztu albo karze grzywny nie niższej niż 1000 złotych. W przypadku prowadzenia pod wpływem alkoholu pojazdów innych niż mechaniczne orzeczenie zakazu prowadzenia pojazdów jest **fakultatywne**.

Jazda pod wpływem jako przestępstwo

Według art. 178 § 1 k.k. skazując sprawcę, który popełnił przestępstwo określone w art. 173 k.k. (spowodowanie katastrofy w komunikacji), art. 174 k.k. (sprowadzenie niebezpieczeństwa katastrofy w komunikacji), art. 177 k.k. (spowodowanie wypadku komunikacyjnego) znajdując się w stanie nietrzeźwości lub spożywał alkohol lub zażywał środek odurzający po popełnieniu czynu, a przed poddaniem go przez uprawniony organ badaniu w celu ustalenia w organizmie zawartości alkoholu lub obecności środka odurzającego, Sąd orzeka karę pozbawienia wolności przewidzianą za przypisanie sprawcy przestępstwo w wysokości od dolnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę do górnej granicy tego zagrożenia zwiększonego o połowę.

W świetle art. 178a § 1 k.k. każdy, kto prowadzi pojazd mechaniczny w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym, będąc się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3. Zgodnie z art. 178a § 4 k.k. jeśli sprawca tego czynu wcześniej był prawomocnie skazany za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego, albo za przestępstwo określone w art. 173 k.k. (spowodowanie katastrofy w komunikacji),

art. 174 k.k. (sprowadzenie niebezpieczeństwa katastrofy w komunikacji), art. 177 k.k. (spowodowanie wypadku komunikacyjnego) lub art. 355 § 2 k.k. (spowodowanie wypadku komunikacyjnego przez żołnierza) popełnione w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego lub dopuścić się czynu określonego w § 1 w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych orzeczonego w związku ze skazaniem za przestępstwo podlega karze pozbawienia wolności **od 3 miesięcy do lat 5**.

Przedmiotem ochrony w przypadku tego przestępstwa jest bezpieczeństwo w komunikacji, a także życie i zdrowie. Przeszypstwa wskazane w art. 178a mają charakter formalny, czyli dla ich dokonania nie jest konieczne nastąpienie jakiegokolwiek skutku. Każdy z typów czynu zabronionego opisanych w tym artykule ma **charakter umyślny**. Dla zaistnienia przestępstwa nie ma znaczenia, czy zamiar prowadzenia pojazdu po alkoholu, pojawił się u sprawcy przed spożyciem alkoholu czy po spożyciu. Niemniej sprawca musi być świadomy, że znajduje się w stanie nietrzeźwości. Sprawca nie musi mieć świadomości ani wiedzy o dokładnym stężeniu alkoholu we krwi, wystarczająca jest obiektywna postrzegalność stanu nietrzeźwości.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że kodeksowe pojęcie pojazdu mechanicznego oznacza **każdy pojazd wyposażony w poruszający nim silnik**. Zatem pojazdami mechanicznymi będą pojazdy samochodowe, maszyny rolnicze, motocykle, motorowery, lokomotywy kolejowe, samoloty, helikoptery, statki wodne, tramwaje, trolejbusy. Za pojazdy mechaniczne nie są uznawane rowery, pojazdy konne, a także szybowce i statki żaglowe. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 października 2007 roku sygn. akt III KK 270/07 wskazał, że rower wyposażony w silnik pomocniczy o pojemności skokowej nieprzekraczającej 50 cm³ nie jest pojazdem mechanicznym, jeśli zachowuje wszystkie zwykłe, charakterystyczne cechy budowy roweru, pozwalające na jego zwykłą eksploatację jako roweru. Z podobnych względów **hulajnoga elektryczna** również nie powinna być uznawana za pojazd mechaniczny.

Przestępstwo to może zostać popełnione wyłącznie przez działanie, polegające na prowadzeniu pojazdu mechanicznego. Termin „prowadzenie pojazdu oznacza każdą czynność mającą bezpośredni wpływ na ruch pojazdu, decydującą m.in. o kierunku i prędkości jazdy. Jak wskazano w literaturze przedmiotu „prowadzenie pojazdu oznacza przebywanie w pojeździe albo na pojeździe i nadawanie mu określonego kierunku ruchu zgodnie z jego konstrukcją i przeznaczeniem”. W żaden sposób odpowiedzialności nie wyłącza kierowanie pojazdem holowanym z wyłączonym lub zepsutym silnikiem. Holowanie pojazdu nie pozbawia tego pojazdu cech pojazdu mechanicznego, bo w przedmiocie uznania go za pojazd mechaniczny. Kluczowa w tym przypadku jest kwestia czy pojazd ten ma zamontowany na stałe silnik i czy jest przystosowany bądź przeznaczony do ruchu. W przypadku holowania odpowiedzialność karna zachodzi tylko, gdy kierujący pojazdem holowanym zachowuje możliwość wpływania na kierunek ruchu pojazdu. Nie odpowiada za prowadzenie pojazdu osoba, która pcha pojazd siłą własnych mięśni lub prowadzi obok siebie.

Warto zaznaczyć, że poza wymierzeniem kary pozbawienia wolności, popełnienie któregoś z przestępstw z art. 178a k.k. skutkuje możliwością lub wręcz obowiązkiem orzeczenia określonych środków karnych. Zgodnie z art. 42 § 2 k.k. jeżeli osoba znajdująca się w stanie nietrzeźwości popełni przestępstwo przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji Sąd zobowiązany jest orzec wobec niej, na okres **nie krótszy niż 3 lata i nie dłuższy niż 15 lat**, zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów albo pojazdów określonego rodzaju. Taki sam środek karny obligatoryjnie orzeka się wobec osoby, która po zdarzeniu określonym w art. 173 k.k. (spowodowanie katastrofy w komunikacji), art. 174 k.k. (sprowadzenie niebezpieczeństwa katastrofy w komunikacji), art. 177 k.k. (spowodowanie wypadku komunikacyjnego), a przed poddaniem jej przez uprawniony organ badaniu w celu ustalenia zawartości alkoholu lub środka odurzającego w organizmie, spożywała alkohol. Sąd orzeka **dożywotni zakaz** prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w przypadku popełnienia przestępstwa określonego w art. 178a § 4 k.k. Dożywotni zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych obligatoryjnie orzeka się również, gdy sprawca przestępstwa określonego w art. 173 k.k., którego następstwem jest śmierć innej osoby lub ciężki uszczerbek na jej zdrowiu, albo w czasie popełnienia przestępstwa określonego w art. 177 § 2 k.k. lub art. 355 § 2 k.k. był w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego lub zbiegł z miejsca zdarzenia, lub po takim zdarzeniu, a przed poddaniem go przez uprawniony organ badaniu w celu ustalenia zawartości alkoholu lub środka odurzającego w organizmie, spożywał alkohol lub zażywał środek odurzający.

Według art. 43a § 2 k.k. w przypadku skazania sprawcy za przestępstwo z art. 178a § 1 k.k. Sąd zobowiązany jest orzec **świadczenie pieniężne** na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej w wysokości **co najmniej 5 000 złotych, do maksymalnej wysokości 60 000 złotych**. Natomiast w razie skazania sprawcy za przestępstwo określone w art. 178a § 4, Sąd obowiązkowo orzeka świadczenie pieniężne na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej w wysokości **co najmniej 10 000 złotych**, do maksymalnej wysokości 60 000 złotych.

Z uwagi na charakter omawianego przestępstwa Sąd może również orzec środek karny w postaci przewidzianego w art. 43b k.k. **podania wyroku do publicznej wiadomości**. Zgodnie z tym artykułem, Sąd może orzec podanie wyroku do publicznej wiadomości w określony sposób, jeżeli uzna to za celowe, w szczególności ze względu na społeczne oddziaływanie skazania, o ile nie narusza to interesu pokrzywdzonego.

Przepadek pojazdu mechanicznego

Przepisy dotyczące przepadku (konfiskaty) pojazdu mechanicznego zostały wprowadzone ustawą z dnia 7 lipca 2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw, a **weszły w życie w dniu 14 marca 2024 r.** Nowe przepisy dotyczą orzeczenia przepadku pojazdu mechanicznego prowadzonego przez sprawcę w ruchu lądowym. Według autorów projektu ustawy, nowe przepisy mają stanowić właściwą reakcję prawnokarną na nagminność przestępstw drogowych popełnianych w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego. Wprowadzone rozwiązanie ma na celu utrudnienie sprawcy popełnienia przestępstwa w przyszłości przez pozbawienie go pojazdu mechanicznego, a w przypadku przepadku równowartości przez pozbawienie go środków pieniężnych, które może przeznaczyć na zakup nowego pojazdu.

W każdym przypadku skazania za czyn z art. 178 k.k. Sąd może fakultatywnie orzec przepadek pojazdu mechanicznego. Natomiast **przepadek orzeka się obligatoryjnie**, gdy zawartość alkoholu w organizmie sprawcy była wyższa **niż 1 promil we krwi lub 0,5 mg/dm³** w wydychanym powietrzu albo prowadziła do takiego stężenia. Zgodnie z art. 178a § 5 k.k., w sytuacji popełnienia przestępstwa określonego w art. 178a § 1 k.k lub art. 178a § 4 k.k. **Sąd ma obowiązek orzec przepadek** pojazdu mechanicznego, jeśli zawartość alkoholu w organizmie sprawcy przestępstwa wynosiła **co najmniej 1,5 promila we krwi lub 0,75 mg/dm³** w wydychanym powietrzu albo prowadziła do takiego stężenia. Zatem nie orzeknie się przepadku, wobec osoby, która prowadziła pojazd mechaniczny w ruchu lądowym, będąc się w stanie nietrzeźwości, a zawartość alkoholu w jej organizmie była niższa niż 1,5 promila we krwi lub 0,75 mg/dm³ w wydychanym powietrzu albo nie prowadziła do takiego stężenia.

Sąd może odstąpić od orzeczenia przepadku, jeżeli zachodzi wyjątkowy wypadek, uzasadniony szczególnymi okolicznościami. Jak wskazano w literaturze przedmiotu, możliwość ta uzależniona jest od trzech wymogów: zaistnienia wyjątkowego wypadku, uzasadnienia okolicznościami oraz szczególnością, wyjątkowością tych okoliczności. Sąd, kierując się zasadami wiedzy i doświadczenia życiowego, dokonuje oceny tych szczególnych okoliczności.

Przepadku pojazdu mechanicznego oraz przepadku równowartości pojazdu nie orzeka się, jeżeli sprawca prowadził niestanowiący jego własności pojazd mechaniczny wykonując czynności zawodowe lub służbowe polegające na prowadzeniu pojazdu na rzecz pracodawcy. W takim wypadku sąd orzeka nawiązkę w wysokości co najmniej 5000 złotych na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej.

Przepadku pojazdu mechanicznego oraz przepadku równowartości pojazdu nie orzeka się również, jeśli orzeczenie przepadku jest niemożliwe lub niecelowe ze względu na **ustratę** pojazdu przez sprawcę, **zniszczenie** lub znaczne **uszkodzenie**.

Jeżeli w momencie popełnienia przestępstwa pojazd nie stanowił wyłącznej własności sprawcy albo po popełnieniu przestępstwa sprawca zbył, darował lub ukrył podlegający przepadkowi pojazd, orzeka się **przepadek równowartości pojazdu**. Za równowartość pojazdu uznaje się wartość pojazdu określoną w polisie ubezpieczeniowej na rok, w którym popełniono przestępstwo. W przypadku braku polisy bez powoływania biegłego sądowego, ustala się średnią wartość rynkową pojazdu uwzględniając dostępne dane w postaci marki, modelu, roku produkcji, typu nadwozia, rodzaju napędu i silnika, pojemności lub mocy silnika oraz przybliżonego przebiegu. Jeśli w sposób wyżej opisany nie można ustalić średniej wartości rynkowej pojazdu, z uwagi na jego szczególne cechy, dopuszcza się dowód z opinii biegłego.

Warto zaznaczyć, że nie wprowadzono jeszcze przepisów wykonawczych dotyczących stosowania przepadku pojazdów. Zatem nie ma jeszcze jednolitego wzoru postępowania w tego rodzaju przypadkach. W chwili obecnej policja najczęściej stosuje przepisy dotyczące zabezpieczenia majątkowego. W sytuacji zaistnienia przesłanek konfiskaty przewidzianych w ustawie, policja dokona zajęcia auta na siedem dni. Auto zostanie odstawione na specjalny parking depozytowy. W tym czasie policja zobligowana jest złożyć wniosek do prokuratury o tymczasowe zabezpieczenie pojazdu. Prokuratura ma siedem dni na wydanie postanowienia o zabezpieczeniu pojazdu. W przypadku przekroczenia terminu, auto zostanie zwrócone właścicielowi. Natomiast w sytuacji wydania zabezpieczenia, zabezpieczenie to jest przekazywane do decyzji sądu. To sąd, a nie prokuratura, orzeka przepadek pojazdu.

Polski ustawodawca przewidział wiele form odpowiedzialności za jazdę pod wpływem alkoholu. Zakres tej odpowiedzialności jest bardzo zróżnicowany i zależy od wielu czynników. Niezależnie od wspomnianych czynników, **należy pamiętać, że jazda pod wpływem alkoholu zawsze wiąże się z odpowiedzialnością karną**. Wobec pijanego kierowcy sąd może zastosować m.in. karę pozbawienia wolności, zakaz prowadzenia pojazdów, podanie wyroku do publicznej wiadomości, obowiązek uiszczenia świadczenia pieniężnego. W określonych sytuacjach jazda po alkoholu może wiązać się również z konsekwencjami finansowym w postaci przepadku pojazdu mechanicznego lub jego równowartości.

Wolontariat dla dzieci i młodzieży daje szansę na zdobycie cennego doświadczenia życiowego

Dorota Ulikowska
Radca prawny

Wolontariuszem może zostać każdy bez względu na swój wiek. W praktyce możliwość zostania wolontariuszem w wybranej organizacji zależy od projektu i rodzaju pracy/zaangażowania. Jednak niektóre formy wolontariatu wymagają od wolontariusza pełnoletności. Należy także pamiętać, że do wykonywania wolontariatu niezbędne jest zawarcie umowy – a sposób jej zawierania jest uzależniony od wieku wolontariusza.

Wolontariusz

Zasady wolontariatu reguluje ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (dalej jako: UDPP). Ustawa nie wprowadza żadnych wiekowych ograniczeń dla wolontariatu. Zatem wolontariuszem mogą zostać zarówno seniorzy, jak i osoby małoletnie.

PRZEPISY

art. 2 pkt 3) ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
Ilekcioć w ustawie jest mowa o wolontariuszu – rozumie się przez to osobę fizyczną, która ochotniczo i bez wynagrodzenia wykonuje świadczenia na zasadach określonych w ustawie.

Wolontariuszem są osoby, które dobrowolnie i bez wynagrodzenia niosą pomoc, angażując się w pracę na rzecz osób i instytucji działających w różnych obszarach życia społecznego. Można ich spotkać między innymi w domach dziecka, hospicjach, domach pomocy społecznej, muzeach, czy schroniskach dla zwierząt. Angażują się w instytucjach publicznych, organizacjach pozarządowych, placówkach kultury, sportu i.in.

Ogólnopolska Sieć Centrów Wolontariatu definiuje wolontariat jako świadomą, dobrowolną działalność podejmowaną na rzecz innych, wykraczającą poza więzi rodzinno – przyjacielsko – koleżeńskie.

Prawne aspekty współpracy z małoletnim wolontariuszem

Akt Donacji, wypełniony i podpisany przez darczyńcę za życia, musi z uwagi na przepisy dotyczące zdolności do czynności prawnych, niepełnoletnich wolontariuszy możemy podzielić na dwie grupy wiekowe:

Wolontariusze poniżej 13. roku życia	Wolontariusze od 13. do 18. roku życia
Zgodnie z przepisami Kodeksu Cywilnego	
Osoba, która nie ukończyła 13 roku życia nie posiada zdolności do czynności prawnych	Osoba, która ukończyła 13 lat, ale nie osiągnęła 18 lat, ma ograniczoną zdolność do czynności prawnych
Kto zawiera porozumienie o wykonywanie wolontariatu	
Stroną porozumienia wolontariackiego jest opiekun ustawowy małoletniego, np. rodzic	Porozumienie wolontariackie nastolatek może zawrzeć samodzielnie, ale za zgodą rodzica lub prawnego opiekuna. Bez zgody rodzica (opiekuna) porozumienie nie jest prawnie skuteczne
Formy zaangażowania wolontariusza	
Są to przede wszystkim wolontariusze w szkolnych kołach wolontariatu	Młodzież, poza zaangażowaniem w szkolnych kołach wolontariatu, już zaczyna współpracę z różnymi organizatorami, np. organizacje pozarządowe, instytucje kultury itp.

Zanim zostaniesz wolontariuszem

Przed podjęciem decyzji o pozostaniu wolontariuszem młody człowiek powinien wiedzieć, komu chce pomagać i w jakim zakresie, a także odpowiedzieć sobie na kilka ważnych pytań, dzięki którym łatwiej będzie mu podjąć decyzję, w jakim miejscu chce być wolontariuszem.

PYTANIA	SUGESTIE I PODPOWIEDZI
Z kim łatwiej nawiązujesz kontakty?	<ul style="list-style-type: none"> • Czy wolisz pracować z dziećmi, rówieśnikami, czy może z osobami starszymi? • Czy kontakt z innymi, nieznanymi osobami nie stanowi dla Ciebie problemu, czy wolisz raczej pracować w biurowym zaciszu?
Co chcesz robić jako wolontariusz?	<ul style="list-style-type: none"> • Czy chcesz pomagać w nauce, rehabilitacji, opiece nad chorymi, niepełnosprawnymi? • Czy wolisz wykonywać prace biurowe, informatyczne? • Czy chcesz opiekować się zwierzętami, działać na rzecz środowiska naturalnego?
Jak dużo czasu możesz poświęcić?	<ul style="list-style-type: none"> • Ile czasu możesz poświęcić na wolontariat i w jakie dni tygodnia? • Czy chcesz się zaangażować długoterminowo, czy może raczej szukasz pojedynczej akcji? • Czy chcesz zaangażować się w konkretne dni tygodnia, czy Twój wolontariat będzie musiał się dostosować do Twojego planu tygodnia? • Czy termin wolontariatu nie stanowi dla Ciebie problemu? • Czy szukasz możliwości działania tylko w wakacje, ferie zimowe?
Co potrafisz robić?	<p>Pamiętaj! Wszystkie Twoje talenty mogą być wykorzystane.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jakie posiadasz uzdolnienia, zainteresowania, predyspozycje, doświadczenie, które możesz wykorzystać w konkretnym miejscu? • Czy znasz języki obce? • Czy potrafisz obsługiwać komputer, określone oprogramowanie, sprzęt biurowy lub maszyny przemysłowe? • Może jesteś „złotą rączką” albo dobrze gotujesz?
Czego chcesz się nauczyć?	Wolontariat to nie tylko dawanie, ale także bardzo cenna praktyka, która umożliwia Ci zdobycie nowych kompetencji i wiedzy. Jeśli chcesz wykorzystać wolontariat do nauki i zdobycia doświadczenia, to ważne jest, aby organizator Twojego wolontariatu wiedział czego oczekujesz.

Prawa i obowiązki wolontariusza

Wolontariat jest porozumieniem dwóch stron, korzystającego i wolontariusza. Zasady, na jakich może się odbywać wolontariat określa ustawa. Warto, aby wolontariusz miał świadomość swoich praw i obowiązków z których może korzystać angażując się w wolontariat.

CZAS TRWANIA	FORMA POROZUMIENIA
Wolontariat trwa nie dłużej niż 30 dni	Porozumienie MOŻE być ustne <i>Wolontariusz zawsze ma prawo żądać potwierdzenia go na piśmie</i>
Wolontariat trwa dłużej niż 30 dni	Porozumienie MUSI być zawarte w formie pisemnej

Wolontariusz ma prawo zawrzeć porozumienie o współpracy z organizacją lub instytucją, na rzecz której będzie działać.

W porozumieniu musi zostać określony:

- zakres obowiązków wolontariusza
- okres trwania porozumienia, możliwość i sposób jego rozwiązania
- oraz inne kwestie ważne dla wolontariusza i placówki, w której działa

Wolontariusz ma prawo do:

- otrzymania pisemnego zaświadczenia o odbywaniu wolontariatu, w tym o zakresie pracy, jaką wykonywał
- pisemnej opinii na temat wykonanego wolontariatu – na prośbę wolontariusza korzystający może ją wystawić
- ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków oraz innego zaopatrzenia z tytułu wypadków lub chorób zawodowych
- uzyskania informacji o ryzyku dla zdrowia i bezpieczeństwa wynikającego z wykonywanych przez wolontariusza czynności oraz o zasadach ochrony przed zagrożeniami
- odpowiednich środków ochrony indywidualnej w zależności od rodzaju świadczeń i zagrożeń związanych z ich wykonywaniem
- pokrywania przez korzystającego kosztów podróży służbowych wolontariusza i diet, na dotyczących pracowników zasadach określonych w odrębnych przepisach

Wolontariusz może zwolnić korzystającego z powyższych obowiązków, ale tylko w formie pisemnej. Często zwolnienie to jest częścią porozumienia.

Obowiązki wolontariusza:

- Musi posiadać kwalifikacje i spełniać wymagania odpowiednie do rodzaju i zakresu wykonywanych świadczeń
- Ma obowiązek wykonywania świadczeń zgodnie z zawartym porozumieniem

Korzyści z wolontariatu

Wolontariat uczy podejmowania decyzji – na co poświęcić własną uwagę i czas, w co zaangażować swoją energię i emocje. Uczy także podejmowania ryzyka w kontaktach z innymi ludźmi i w nowych sytuacjach społecznych. Wolontariusz to osoba, która jest zmotywowana, potrafi działać, wierzy, że warto rozwiązywać problemy, pomagać innym, a także – zwykle lepiej zarządza swoim czasem i skuteczniej komunikuje się z ludźmi.

Najlepsze uniwersytety na świecie, przyjmując kandydatów na studia, zwracają uwagę nie tylko na ich wyniki na maturze, ale przede wszystkim na to co robili z własnej woli, dla innych i z innymi. Przyszły student za swoje społeczne zaangażowanie dostaje dodatkowe punkty, co zwiększa jego szanse na dostanie się na wymarzone studia.

Wolontariat jest też mile widziany przez najbardziej pożądanym pracodawców – zwłaszcza w przypadku młodych kandydatów do pracy. Wolontariat zwiększa ich szanse. Każdy menadżer, koordynator projektu czy kierownik zespołu – w Polsce i na świecie – woli zatrudnić kogoś, kto ma za sobą jakiś wolontariat i doświadczenie, niż osobę, która nigdy nic takiego w życiu nie robiła.

Bycie wolontariuszem zwiększa szanse edukacyjne młodych ludzi, nie tylko dlatego, że podnosi ich poczucie własnej wartości, poprawia ich wizerunek w oczach innych, ale także dlatego, że wolontariat sam w sobie jest wartościowym doświadczeniem edukacyjnym.

Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 571)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 2499)

Dochodzenie przez sprawcę wypadku zasądzonej nawiązki

Maria Tyszkiewicz
Radca prawny

Nawiązka jest mało znaną formą rekompensaty krzywd poniesionych w wyniku wypadku. Występuje ona wyłącznie w postępowaniu karnym i jest świadczeniem, którego celem jest rekompensata poniesionych przez poszkodowanego w wypadku strat zarówno materialnych, jak też pozamaterialnych (np. doznanego cierpienia). Podkreślenia wymaga fakt, że nawiązka może być zasądzona jedynie w postępowaniu karnym w sytuacji popełnienia przez sprawcę wypadku czynu zabronionego (np. w momencie prowadzenia auta pod wpływem alkoholu). Sama nawiązka jest środkiem karnym, a jej wysokość określa art. 46 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz.U.2024.17 t.j. z dnia 2024.01.04), który stanowi, iż jeżeli orzeczenie obowiązku naprawienia szkody jest znacznie utrudnione, sąd może orzec zamiast tego obowiązku nawiązkę w wysokości do 200 000 złotych na rzecz pokrzywdzonego, a w razie jego śmierci w wyniku popełnionego przez skazanego przestępstwa nawiązkę na rzecz osoby najbliższej, której sytuacja życiowa wskutek śmierci pokrzywdzonego uległa znacznemu pogorszeniu. Warto pamiętać, że w razie, gdy ustalono więcej niż jedną taką osobę, nawiązki orzeka się na rzecz każdej z nich.

Czy zasądzenie nawiązki oznacza, że poszkodowany nie może ubiegać się o zadośćuczynienie z OC?

Zasadniczą różnicą między nawiązką a typowym zadośćuczynieniem jest to, że zadośćuczynienie z OC jest egzekwowane w postępowaniu cywilnym, a nie karnym. Z kolei w przeciwieństwie do obowiązku naprawienia szkody wysokość świadczenia zasądzonego tytułem nawiązki nie musi równać się wyrządzonej szkodzie.

Nawiązka jest to świadczenie pieniężne, które sąd karny może orzec zamiast obowiązku naprawienia szkody przez sprawcę przestępstwa lub zamiast zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. Nawiązkę orzeka się na rzecz pokrzywdzonego, a w razie jego śmierci w wyniku popełnionego przez skazanego przestępstwa – na rzecz osoby najbliższej, której sytuacja życiowa wskutek śmierci pokrzywdzonego uległa znacznemu pogorszeniu.

Zatem nawiązka pełni funkcję zarówno penalną, jak i kompensacyjną, bowiem jest ona instytucją prawa cywilnego umiejscowioną w Kodeksie karnym celem ułatwienia poszkodowanemu uzyskania stosownego odszkodowania. Okoliczność orzeczenia w postępowaniu karnym odszkodowania, zadośćuczynienia lub nawiązki na podstawie art. 46 Kodeksu karnego nie stoi na przeszkodzie dochodzeniu niezaspokojonej części roszczenia na drodze postępowania cywilnego.

Czy regres w zakresie nawiązki jest możliwy?

Art. 43 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U.2023.2500 t.j. z dnia 2023.11.17), wymienia przypadki obowiązku zwrotu przez ubezpieczonego wypłaconego przez ubezpieczyciela świadczenia.

Brak jest wśród nich przypadku, w którym ubezpieczyciel spełnił świadczenie, pomimo orzeczonego wobec sprawcy wypadku komunikacyjnego środka karnego. Fakt ten świadczy o tym, iż wykonanie przez sprawcę wypadku komunikacyjnego środka karnego w postaci nawiązki nie wyłącza jego uprawnienia do wystąpienia przeciwko ubezpieczycielowi z roszczeniem regresowym na podstawie umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej. Nie ma bowiem znaczenia, czy sprawca spełnił świadczenie wobec poszkodowanego dobrowolnie, czy zobowiązany do tego wyrokiem karnym; skoro naprawił szkodę, może domagać się zwrotu spełnionego świadczenia.

Jednakże praktyka dochodzenia odszkodowań pokazuje, że ubezpieczyciele odmawiają dobrowolnego zwrotu nawiązki zapłaconej przez sprawcę zdarzenia, który został skazany wyrokiem karnym.

Ubezpieczyciele często odmawiają wypłaty tych świadczeń uzasadniając to tym, że ich odpowiedzialność z tytułu umowy ubezpieczenia obejmuje szkody wyrządzone osobom trzecim, a nie ubezpieczonemu. Ponadto podkreślają, że nawiązka pełni funkcję penalną, zaś towarzystwo ubezpieczeniowe nie może przejąć na siebie obowiązku wykonania kary wymierzonej sprawcy przestępstwa. Ponadto ubezpieczyciele, odmawiając sprawcy zwrotu zapłaconej nawiązki na rzecz pokrzywdzonego, powołują się na pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 21 grudnia 2006 r., sygn. III CZP 129/06, Opublikowano: OSNC 2007/10/151, że sprawca wypadku komunikacyjnego, od którego zasądzono nawiązkę na podstawie art. 46 § 2 i art. 48 Kodeksu karnego nie może domagać się od ubezpieczyciela – na podstawie umowy ubezpieczenia OC – zwrotu nawiązki zapłaconej pokrzywdzonemu.

Po części ubezpieczyciele mają rację, jednak nie należy zapominać o tym, że nawiązka stanowi nie tylko karę dla sprawcy, ale jest też rekompensatą dla poszkodowanego.

Aktualna linia orzecznicza pokazuje jednak, że można skutecznie dochodzić zwrotu nawiązki od ubezpieczyciela z polisy OC.

Warto przypomnieć, że przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zakład ubezpieczeń zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo osoba na rzecz, której umowa została zawarta.

W związku z tym, jeżeli szkodę w określonym zakresie naprawi bezpośrednio ubezpieczony przysługuje mu roszczenie zwrotne do ubezpieczyciela o zwrot uiszczonej kwoty jako podmiotu, który jest odpowiedzialny za niego cywilnie.

W sporze z ubezpieczycielem można powołać się na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2011 r., sygn. III CZP 31/11, Opublikowano: OSNC 2012/3/29, w której SN wskazał, że sprawca wypadku komunikacyjnego, wobec którego zastosowano środek karny polegający na obowiązku naprawienia szkody (art. 46 § 1 w związku z art. 39 pkt 5 k.k.), może domagać się od ubezpieczyciela – na podstawie umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów – zwrotu świadczenia zapłaconego na rzecz pokrzywdzonego. W uzasadnieniu tego orzeczenia Sąd Najwyższy wskazał, iż niezaprzeczalnym jest, że obowiązek naprawienia szkody pełni funkcję penalną i funkcja ta niewątpliwie ma istotne znaczenie, nie mniej jednak nie oznacza to, iż funkcja penalna jest jedyną lub że wykazuje przewagę nad funkcją kompensacyjną.

Wręcz przeciwnie Sąd Najwyższy podkreślił, iż funkcja kompensacyjna środka karnego w postaci obowiązku naprawienia szkody lub nawiązki ma przewagę nad jego penalnym i resocjalizacyjnym charakterem. Środki karne w postaci obowiązku naprawienia szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę albo nawiązka zmierzają do naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem. Ich zasadniczym celem jest stworzenie pokrzywdzonemu możliwości rekompensaty szkody lub naprawienia krzywdy bez konieczności wszczynania odrębnego postępowania cywilnego.

W powołanej uchwale Sąd Najwyższy zauważył, że w doktrynie przeważa stanowisko, zgodnie z którym środek w postaci nawiązki ma charakter penalny, a pewne elementy natury cywilnoprawnej nie zmieniają jego głównej funkcji, jaką jest ukaranie i resocjalizacja skazanego sprawcy. Sąd Najwyższy dostrzegł jednak także inny pogląd, według którego przewagę zyskuje funkcja kompensacyjna, przejawiająca się w naprawieniu wyrządzonej przestępstwem szkody. Wcześniej Sąd Najwyższy uznawał, że sprawca wypadku komunikacyjnego, od którego zasądzono nawiązkę na podstawie art. 46 § 2 i art. 48 k.k. nie może domagać się od ubezpieczyciela zwrotu nawiązki zapłaconej pokrzywdzonemu.

Nie ulega wątpliwości, że świadczenie pieniężne zasądzone na podstawie art. 46 Kodeksu karnego jest świadczeniem cywilnoprawnym. Żądanie zwrotu nawiązki pozostaje przy tym w związku z ochroną, jaką gwarantuje sprawcy zakład ubezpieczeń na podstawie zawartej umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej. Tym samym możliwe jest uzyskanie jego zwrotu od zakładu ubezpieczeń na podstawie zawartej umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej.

W orzecnictwie sądów powszechnych przeważa pogląd uznający możliwość domagania się zwrotu nawiązki od zakładu ubezpieczeń, jednak zdarzają się również głosy odmienne. Zdaniem większości sądów środki karne w postaci obowiązku naprawienia szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę albo nawiązka zmierzają do naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem. Ich zasadniczym celem jest stworzenie pokrzywdzonemu możliwości rekompensaty szkody lub naprawienia krzywdy bez konieczności wszczynania odrębnego postępowania cywilnego.

Podsumowując aktualna linia orzecznicza przyznaje rację sprawcom i popiera koncepcję zasądzania na ich rzecz zwrotu zapłaconej nawiązki.

Zaspokojenie poszkodowanego przez ubezpieczonego - sprawcę oznacza wykonanie przez niego cywilnoprawnego obowiązku odszkodowawczego. Zgodnie z ogólnymi założeniami oznacza to, że ubezpieczony - sprawca może domagać się zwrotu spełnionego świadczenia od ubezpieczyciela tj. zwrotu nawiązki zapłaconej pokrzywdzonemu na podstawie wyroku karnego, gdyż orzeczenie przez sąd karny o nawiązce na rzecz pokrzywdzonego przestępstwem uznaje się za orzeczenie o roszczeniach cywilnych związanych ze szkodą.

SKORZYSTAJ Z BEZPŁATNYCH PORAD PRAWNYCH

WWW.POMOCPRAWNA.OIC.LUBLIN.PL

WWW.OIC.LUBLIN.PL

WWW.POWIAT.LUBLIN.PL

